

Nr 113.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse av 1 § i lagen den 9 april 1926 angående meddelande av förbud för barn att idka viss försäljning; given Stockholms slott den 19 februari 1932.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag om ändrad lydelse av 1 § i lagen den 9 april 1926 (nr 72) angående meddelande av förbud för barn att idka viss försäljning.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Sam Larsson.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av 1 § i lagen den 9 april 1926 (nr 72) angående meddelande av förbud för barn att idka viss försäljning.

Häriigenom förordnas, att 1 § i lagen den 9 april 1926 angående meddelande av förbud för barn att idka viss försäljning skall erhålla följande ändrade lydelse:

1 §.

Förekommer anledning att förbjuda barn att inom stads, köpings eller municipalsamhälles område till salu utbjuda eller utdela tryckalster, blommor, kramvaror eller annat, må, i den mån barns användande till dylikt arbete ej är förbjudet i lagen om arbetarskydd, förbud meddelas i enlighet med bestämmelserna i förevarande lag.

Förbud som här sägs må ej avse barn över sexton år, ej heller må förbud meddelas för barn över tretton år att idka försäljning i handelsbod eller att annorstädes å söckendag under tid mellan klockan 8 förmiddagen och klockan 7 eftermiddagen idka försäljning eller utdelning av tidningar eller, såsom biträde åt och under omedelbar tillsyn av någondera av sina föräldrar, annan försäljning eller utdelning.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1932.

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför
Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet
å Stockholms slott den 19 februari 1932.*

Närvarande:

Statsministern EKMAN, statsråden GÄRDE, VON STOCKENSTRÖM, STADENER,
GYLLENSWÄRD, LARSSON, HOLMBÄCK, JEPSSON, HANSÉN, RUNDQVIST.

Chefen för socialdepartementet, statsrådet Larsson anför:

Jag anhåller att för Kungl. Maj:t få anmäla uppkommen fråga om ändring i lagen den 9 april 1926 (nr 72) angående meddelande av förbud för barn att idka viss försäljning.

Enligt nämnda lag kan barn förbjudas att inom stads, köpings eller municipalsamhälles område till salu utbjuda eller utdela tryckalster, blommor, kramvaror eller annat. Förbud som nu sagts må ej avse barn över 16 år, ej heller må förbud meddelas för barn över 12 år att idka försäljning i handelsbod eller att annorstädes å söckendag under tid mellan klockan 8 förmiddagen och klockan 7 eftermiddagen idka försäljning eller utdelning av tidningar eller, såsom biträde åt och under omedelbar tillsyn av någondera av sina föräldrar, annan försäljning eller utdelning. Rätten att besluta om förbud tillkommer den myndighet, som utövar stads, köpings eller municipalsamhälles beslutanderätt. Varder förbud beslutat, skall det underställas vederbörande länsstyrelse. Beslutet skall antingen oförändrat fastställas eller ogillas. I avseende å ändring eller upphävande av beslut gäller vad om besluts meddelande är stadgat. Undantag från förbud kan beviljas för visst tillfälle av länsstyrelse och för visst barn av lokal myndighet.

Lagen den 29 juni 1912 (nr 206) om arbetarskydd — i vissa delar ändrad genom lagen den 12 juni 1931 (nr 288) — innehåller jämväl bestämmelser i ämnet. Sålunda stadgas i 9 §, att minderårig, varmed förstås den som är under 18 år, icke må användas till arbete, förrän den minderårige fyllt 13 år och, där fråga ej är om arbete allenast under ferietid, inhämtat vissa kunskaper och färdigheter eller ock erhållit tillstånd att lämna folkskolan. Vidare föreskrives i samma lagrum såsom ytterligare förutsättning för rätten att använda minderårig till arbete, att till arbetsgivaren skall hava avlämnats intygsbok, innehållande uppgift om den minderåriges ålder m. m. 12 § i lagen medger yrkesinspektionens chefsmyndighet rätt att i visst fall bevilja eftergift från det i 9 § stadgade förbudet. Lagen om arbetarskydd äger tillämpning å varje rörelse, industriell eller icke, vari arbetare användes till arbete för arbetsgivares räkning. Från lagens tillämpning är undantaget bland annat arbete, som utföres i arbetarens hem eller eljest under

*Bestämmelser
i ämnet.*

Lagen ang.
meddelande
av förbud för
barn att idka
viss försälj-
ning.

Lagen om
arbetarskydd.

sådana förhållanden, att det ej kan anses tillkomma arbetsgivaren att vaka över arbetets anordnande, så ock arbete, som utföres av medlem av arbetsgivarens familj.

Framställningar om ändring av 1926 års lag.
Socialpolitiska delegationen.

Delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet har i yttrande den 8 april 1931 över en av internationella arbetsbyrån avgiven rapport rörande minimiålder för anställning inom icke-industriella yrken erinrat om bestämmelserna angående åldersgränserna i 1926 års lag och vidare anfört:

Anmärkas må, att man vid avfattandet av nu ifrågavarande lagbestämmelser synes ha förbisett det i 9 § andra stycket av arbetarskyddslagen¹ meddelade förbudet mot användande av minderåriga under 12 år till arbete. I de fall minderåriga användas i verksamhet, som är att anse såsom rörelse, vilket väl vanligen är fallet, gäller nämligen redan på grund av sist nämnda lagrum för dem 12-årsgränsen. Huruvida undantag härifrån kunna förekomma, måste sålunda bedömas jämväl med hänsyn tagen till arbetarskyddslagen, som i sin 16 § andra stycket² innehåller en undantagsbestämmelse, vilken möjligen stundom skulle kunna komma till tillämpning. I varje fall fordrar arbetarskyddslagen tillstånd av yrkesinspektionens chefsmyndighet. Bli det föreliggande förslaget till vissa ändringar i arbetarskyddslagen, vilket ju bland annat höjer den allmänna minimiåldern till 13 år, upphöjt till lag, torde det bliva nödvändigt att i vissa delar revidera lagen angående meddelande av förbud för barn att idka viss försäljning.

Socialstyrelsen.

Socialstyrelsen, som genom beslut den 12 juni 1931 anbefallts att upprätta och till Kungl. Maj:t inkomma med förslag till de nya eller ändrade bestämmelser, vilka borde av Kungl. Maj:t utfärdas med anledning av lagen den 12 juni 1931 angående ändring i vissa delar av lagen om arbetarskydd, har i skrivelse den 5 november 1931 anfört bland annat följande:

I andra stycket av 1 § i lagen den 9 april 1926 angående meddelande av förbud för barn att idka viss försäljning stadgas, att det i första stycket av samma paragraf meddelade förbudet ej skall avse barn över 16 år, samt att förbud ej heller får meddelas för barn över 12 år att idka viss i stycket angiven försäljning eller utdelning. Sistberörda åldersgräns bör tydligen höjas till 13 år, eftersom den allmänna minimigränsen för minderårigas användande till arbete genom ändringslagen till arbetarskyddslagen satts vid sistnämnda ålder. Styrelsen vill i detta sammanhang begagna tillfället framhålla, att avfattningen av bestämmelserna i förenämnda paragraf måste anses mindre lycklig med hänsyn till innehållet i arbetarskyddslagen. Då styrelsen emellertid icke har att taga någon befattning med tillämpningen av nu ifrågavarande lag, har styrelsen icke ansett sig äga anledning att framlägga något förslag i berörda hänseende.

Departementschefen.

Enligt 1 § andra stycket i 1926 års lag är rätten att meddela förbud såtillvida inskränkt, att barn över 12 år ej kan förbjudas att idka försäljning i handelsbod eller viss annan försäljning eller utdelning. Därest försäljningen eller utdelningen, såsom tydligen ofta kan inträffa, faller under arbetarskyddslagen, är det redan enligt denna lag efter fjolårets lagändring, varigenom den allmänna minimiåldern för barns användande i arbete höjdes till 13 år, förbudet att använda barn under nämnda ålder till försäljning eller utdelning. Såvitt angår försäljning eller utdelning, varå arbetarskydds-

¹ Jfr nu 9 § första stycket.

² Jfr nu 12 § första stycket.

lagen är tillämplig, bör således den åldersgräns, över vilken förbud enligt 1926 års lag icke kan meddelas, höjas från 12 till 13 år. Vad angår annan försäljning eller utdelning, varom nu är fråga, synes det icke lämpligt, att rätten att meddela förbud upphör, redan då 12-årsåldern uppnåtts. Den ålder, intill vilken barn kan förbjudas att idka försäljning eller utdelning, som ej faller under arbetarskyddslagen, lär nämligen liksom före 1931 års revision av denna lag böra vara lika med den där stadgade allmänna minimi-åldern för barns deltagande i arbete och således sättas till 13 år. En dylik höjning av åldersgränsen skulle allenast innebära beredande av möjlighet för stad, köping eller municipalsamhälle att förbjuda barn i åldern 12—13 år att idka försäljning i handelsbod m. m., varå arbetarskyddslagen ej är tillämplig. Det skulle vid meddelande av förbud stå en kommun fritt att begränsa förbudet till barn under den nuvarande 12-årsgränsen — liksom ock att bestämma en lägre åldersgräns — om kommunen så funne lämpligt. Att märka är också, att därest förbud meddelas, vidsträckta möjligheter till undantag från förbudet äro upptagna i lagen.

Enligt ordalagen i 1 § första stycket av 1926 års lag kan förbud meddelas, även om försäljningen eller utdelningen faller under arbetarskyddslagen och barnen äro i den ålder, att deras användande till dylikt arbete redan i sistnämnda lag är förbjudet. Har sådant förbud meddelats, skulle vidare länsstyrelse och lokal myndighet kunna medgiva undantag från förbudet. Beträffande undantag från arbetarskyddslagens bestämmelser om minimiålder gälla emellertid andra regler. Det fordras nämligen medgivande från yrkesinspektionens chefsmyndighet för rätt att använda minderårig under 13 år i arbete, och dylikt medgivande må ej beviljas, med mindre vissa förutsättningar äro för handen. De sålunda jämsides gällande reglerna om förbud mot minderårigas användande i arbete och de olika bestämmelserna om undantag från sådant förbud kunna tydligen lätt föranleda missförstånd, och lär ätgärd till undvikande härav fördenskull böra vidtagas. Det torde då utan vidare vara klart, att i den mån barns användande till arbete är förbjudet enligt arbetarskyddslagen, förbud icke bör meddelas enligt 1926 års lag. För att tydliggöra den innebörd 1 § första stycket i sistnämnda lag enligt min mening bör äga, synes det lämpligt, att ett uttryckligt stadgande därom införes i detta lagrum.

Departementschefen uppläser härefter ett inom socialdepartementet upprättat förslag till *lag om ändrad lydelse av 1 § i lagen den 9 april 1926 (nr 72) angående meddelande av förbud för barn att idka viss försäljning* samt hemställer, att förslaget måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

B. Spångberg.